

ובין כה וכה אני חייב להאמין ולחכות תמיד שמישיח יבוא, גם אם לא יהיו החשבונות שלהם, **אחכה לו** בכל יום שיבא!!! (וכבר הבאנו לעיל דברי הרמב"ם שמבואר שלא מספיק להאמין שהוא יבא, אלא צריך לחכות לו).

אז מה באו חז"ל ללמדנו "צפה לרגלו של משיח"??...

אך ישנם שני הבדלים פשוטים, (וזה לא סותר למה שאמרנו):

א. הביא הדוד הגי"ר אליהו מישקובסקי זצ"ל, שכתוב "אלה פקודי המשכן משכן העדות" - מביא רש"י מהמדרש, משכן משכן שני פעמים, רמז למקדש שנתמשכן בשני חורבניו על עוונותיהן של ישראל. שאל הדוד, הרי יש הלכה מפורשת במשכון, אם חבל תחבל שלמת רעד עד בא השמש תשיבנו לו. משכון בשעה שצריכים אותו - צריך להחזיר אותו! וכתוב שאם לא מחזירים, והיה כי יצעק אלי - ושמעתי כי חנון אני! אז איך הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו נוטל מעמנו משכון את בית המקדש, ולא מחזיר?!!... אנחנו צריכים את זה! צריכים את בית המקדש! ותירץ הדוד, (וזה אמת לאמתה של תורה) כתוב בפסוק אם צעוק יצעק אלי! חסר בצעקה! אנחנו רגועים... מישהו צועק שחסר לו בית המקדש?!!... מי?!!

אם כלל ישראל היו צועקים חסר לנו בית המקדש - הוא כבר היה נבנה! אמנם תמיד יש יחידי סגולה בדור... אבל לרוב - זה לא חסר, בית המקדש נתן לכלל ישראל.

מה הבעיה שלנו? השאננות. אם ראית מלכיות מתגרות אלו באלו, צפה לרגלו של משיח! בא... כעת זה זמן מסוגל.

ידוע, שהיו כמה וכמה זמנים מסוגלים. עד כדי כך, שפעם הרה"ק יחזקאל משינאוא נשבע (!) שהמשיח יבא באותה השנה, והוא לא הגיע... אז הסבירו, שזה ודאי שהיה זה זמן מסוגל מאד - - - אבל לא ניצלו ולא זכו, והסטי"א קטרגה, (ע"י ביערות דבש סוף דרוש ט' ל"ז אדר בסופו - שמפרש ענין זה).

כעת זה זמן מסוגל לצפות לרגלו של משיח, אז צריך להתפלל על זה, ולחכות לזה!!! לצעוק, ובאמת לצעוק! ולהרבות בתורה ובמצוות, שלא ליתן פתחון פה לסט"א, אחרת - חבל...

ב. הזכרנו פעם בשם המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, שכתוב ביציאת מצרים - "וחמשים יצאו בני ישראל מארץ מצרים", וכתוב במדרש, אחד מחמשה יצאו, וארבעה חלקים - מתו בשלשת ימי האפלה. [נהוא השיעור הקטן ביותר לאלו שמתו. ועיי"ש עוד שני שיעורים - הרבה יותר, אחד מחמישים וי"א אחד מחמש מאות]. ולמה? כי הם כבר לא רצו לצאת ממצרים. היה להם טוב עם המצרים! ארבע חמשות!! זה התחיל לאט לאט... שנה קודם - כבר בטל השעבוד, היו גם כאלו שהסתדרו עם השלטונות... ולבסוף הם נשארו שם.

אמר ר' יחזקאל לוינשטיין, השאננות הזו יכולה לעלות לנו ביוקר! יבא משיח, מי שכבר הסתדר וטוב לו בלי משיח, יכול להישאר בחוץ... וזה מאד חבל... כעת אומרים לנו, יהודי! צפה לרגלו של משיח! תחכה, תצפה, מה גם, שזה אחד מיי"ג עיקרים, **אחכה לו בכל יום שיבא!!!** קצת לחיות בורא עולם.

שאלנו מה הנפקא מינה למעשה - חוץ מהחיזוק הגדול שצריך להיות בתורה וקיומה, קצת לעורר הלב ולהתפלל ולירושלים עירך - יותר בכוונה, את צמח דוד - יותר בכוונה. קצת להגביר אצלנו את הדברים הרוחניים! לא להיות מגושם לגמרי... זה דברים פשוטים, וזה ביד כל אחד!

האור החיים (תחילת פר' תצוה) כותב, "כי ארבע גלויות של ישראל, כל אחד מהם נאלו בזכות אחד. גלות הראשון בזכות אברהם, השני בזכות יצחק, השלישי - בזכות יעקב, והגלות הרביעית - בזכות משה, ולזה נתארך הגלות. **כי כל עוד שאין עוסקים בתורה ובמצוות - אין משה חפץ לגאול עם בטלנין מן התורה!!!**"

[ועוררני לדברי המהרש"א בכתובות קו, ב שהעסק במדות טובות לאחר הלימוד הוא המחליש כח העכו"ם וסימן רע הוא להם].

מי נבנה בשביל מי?!!

בואו נראה קצת יותר עמוק:

כתוב: "ובצלאל בו אורי וכי עשה את כל אשר צוה ה' את משה". ורש"י מביא, "אפילו דברים שלא אמר לו רבו, הסכימה דעתו למה שנאמר למשה בסיני. כי משה צוה לבצלאל לעשות תחילה כלים ואחר כך משכן. אמר לו בצלאל: מנהג עולם לעשות תחילה בית, ואח"כ משים כלים בתוכו. וכי עושים קודם כלים ורק אח"כ בית?!!... אמר לו כך שמעתי מפי הקב"ה. א"ל משה לבצלאל, בצל -

החיזוק בעקבות המלחמה

אנחנו זכינו היום להזכרה ממרן שר התורה שליט"א (שהתפרסם היום), ואנו רוצים להתעכב על זה:

וכך נאמר שם: "במענה לשאלת רבים במה להתחזק בעקבות המלחמה המתחוללת בעולם, השיב רשכבה"ג מרן שר התורה שליט"א "להתפלל וללמוד בהתמדה". כן ענה מרן שליט"א בדברי הגמ' "מה יעשה אדם וינצל מחבלו של משיח? יעסוק בתורה ובגמילות חסדים". (סנהדרין צח, ב). מרן שליט"א גם ציין לעיין בבראשית רבה (לך לך, מב, ד) "אם ראית מלכיות מתגרות אלו באלו - צפה לרגלו של משיח". ע"כ.

נושא בעול

הדבר הראשון שכתוב זה, "להתפלל וללמוד בהתמדה". אח"כ הוא מביא עוד את הגמ' בסנהדרין "יעסוק בתורה ובגמילות חסדים".

זה לא חייב להיות מקביל אחד לשני... אבל מאד מעניין, שכתוב בכתבי תלמידי המשגיח ר' יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, [קבלות שקיבלו תלמידיו אחרי פטירתו] הם קיבלו להתחזק בשלשה דברים שעליהם עומד העולם, תורה, עבודה, וגמילות חסדים.

מה זה גמילות חסדים: - - תפילה! ע"י התפילה אתה גומל חסד עם עצמך ועם כל העולם כולו. זה תפילה. גומל נפשו איש חסד. עם תפילה - אתה יכול לשנות את כל המהלך של הבריאה. [נהוא המבואר ברש"י (שבת קכז, ב) ועיין תפילה היינו בכלל גמילות חסדים דכתיב גומל נפשו איש חסד].

ועלינו לדעת, שיש לנו כרגע עניין להיות נושא בעול - אמיני. יהודים חיים שמה, הרבה מהם לא ברחו, וכעת הרוסים טובחים בהם ללא רחם... הם אנשים קרי מזג, רשעים ארורים, והרבה יהודים נמצאים כעת בסכנת חיים!!! ל"ע.

אז קודם כל - צריך להיות נושא בעול! כולנו עם ישראל. אנשים אחים אנחנו! דבר שני - אנחנו יודעים שזה מאד יכול להיות נוגע גם לנו... הרי הם מאיימים כבר עם נשק גרעיני. אם יתחילו עם מלחמה גרעינית - זה כבר סוף העולם! אך יש לנו חידה שתומה: האנשים שנמצאים באוקראינה, הרי ידעו שהולכת להיות מלחמה עזה, למה כולם לא ברחו?!!... למה?!!... גם אלו שכן הצליחו לברוח, עשו זאת מאוחר ע"י חילול שבת רח"ל מדין פיקו"נ. למה הם לא ברחו קודם?!!... כי תמיד יש איזו הרגשה - - - בסוף זה לא יהיה ככה... גם בגרמניה. עוד לפני פרוץ השואה, כבר ידעו... ראו את ה"אבק שריפה", אבל היו בטוחים, "מסתמא זה לא יקרה"!!

יש לנו תמיד איזו הרגשה שנותנת לנו להרגיש - - - זה בסדר... החיים יהיו בסדר... מה שהיה הוא שיהיה, וכבר היה לעולמים... זה כמו שבן אדם אף פעם לא מפחד מזה שהוא ימות אי פעם. והמשגיח ר' יחזקאל היה מביא את דברי הזוהר, "אזיל איניש בהאי עלמא, וחשיב דדליה הוא לדרי דרין". אדם הולך בעולם הזה ונדמה לו - פה אני נמצא לנצח...

אבל... אתה רואה כל כך הרבה מקרים סביבך... כן... יפול מצדך - אלף, ורובה מימינך, אלף - לא יגש! אנחנו בטוחים. זה איזה מין שאננות שלא במקומה... ולכן החכם עיניו בראשו גם לאחינו הנתונים בצרה וגם לנו, תורה ותפילה זה שני המטי עוז שבידינו. ואין מקום לרוגע ושאננות וכהוראת מרן שה"ת הגר"ח קנייבסקי שליט"א.

הציפייה לישועה - מקרבת את הגאולה

הנאמר בסוף דברי המדרש, "אם ראית מלכיות מתגרות אלו באלו צפה לרגלו של משיח". ויש הרבה שאוהבים לציין גם את מש"כ בחז"ל, בשביעית - מלחמות, במוצאי שביעית - בן דוד בא. (מגילה יז, ב וסנהדרין צז, א).

אנחנו רוצים לשאול שאלה פשוטה: מה הנפ"מ הלכה למעשה ב"יצפה לרגלו של משיח", הרי כל יום ויום אנו מצווים ביי"ג עיקרים - אחכה לו בכל יום שיבוא, וביותר למה שמבואר בר"מ (יא, ממלכים ה"א) וכל מי שאינו מאמין בו, או אינו מחכה לביאתו, ה"ה כופר בתורה ובמשה רבינו, וע"ע בסידורו של מרן שה"ת שליט"א בביאורו ליי"ג עיקרים בשם יש שהאירו שאף אם יבוא אליהו ויבשר שיתמהמה עד זמן פלוני, מ"מ אחכה לו בכל יום שיבוא.

היו תקופות שאמרו על זמן מסויים שהמשיח יבוא, המשיח יבוא. היו כל מיני חשבונות... כשאמרו את זה למרן הרב שך, הוא הגיב, מה ההבדל?!!... וכי אם זה הזמן השתנה משהו בהנהגה שלנו, אותו חיוב של לימוד התורה וקיום המצוות...

אל היית! כי בודאי כך צווה לי הקב"ה. וכן עשה, המשכן תחילה, ואח"כ עשה כלים".

שאלת השאלה: אם ככה משה שמע, אז למה הוא לא אמר כבר בהתחלה את מה שהוא שמע?... וכן, מה ההתפעלות הגדולה של בצל אל היית?...

ובספר "זהב משבא" להגרמ"ש שפירא זצ"ל ראש ישיבת באר יעקב מביא שהרב מבריסק מסביר את זה, ע"פ המחלוקת בגמ' אם הזמנה מילתא היא או הזמנה לאו מילתא היא, אם יש לך מצווה, ואתה מזמין דבר לצורך המצווה, אז ההזמנה יכולה להיות מילתא, ולהחיל שם המצווה עליה.

אכן ניקח לדוגמא את מצות תפילין. גם אם נאמר שהזמנה מילתא היא, אבל זה רק אחרי שיש לך את חיוב המצווה, וכעת אתה מזמין תיק לצורך התפילין, אז זה מתייחד לקדושת התפילין. אבל אם לפני שנאמרה מצות תפילין אדם יזמין לצורך תפילין, אז זה שום דבר... מה זה בכלל... אי אפשר להזמין לצורך דבר שהוא בכלל לא מצווה, זה דבר פשוט ללא ספק.

על המשכן נאמר שהוא צריך להיות "משכן העדות". הוא צריך להיות משכן שבביל העדות, וכלי הקודש. אז אם עדיין אין מצווה לעשות כלים, מה שייך שהמשכן יהיה משכן העדות?... זה אפילו לא הזמנה! בשביל שהמשכן יקבל שם של משכן העדות, אז צריך שתהיה מצווה לעשות עדות! ושהיו הכלים, כל זמן שמשנה רבינו לא צוה על עשיית הכלים - זה לא תורה, ואין כלים. אז לכן משה הקדים על ציווי הכלים תחילה, ואז זה נהיה תורה, ויש כלים. כאשר יש דין שצריך לעשות כלים, אז כעת המשכן שיבנו הוא יהיה משכן העדות! משכן בעבור הכלים, ויבנו קודם כל את המשכן ואחר כך את הכלים.

[ואמנם אומרים מרן הרה"י, והג"ר משה פיינשטיין זצ"ל, שבצלאל גם הבין שזה לא נפק"מ למעשה בפועל, וגם לא מעכב אם יעשו קודם כל כלים ואח"כ בית, כיון שבין כך גמרו את הכל ב-כ"ה כסלו, וחונכות המשכן היתה ב-א' ניסן. אז גם אם יעשו כלים תחילה, זה לא נפק"מ איפה הם יהיו, כי גם כשיהיה משכן, זה ימתין עד ניסן. רק הוא הבין שמשנה ציוה תחילה על הכלים, בשביל שיהיה למשכן שם של "משכן העדות".

מה מונח פה בנשמה של הדבר:

ידוע, ששיבת מיר גלתה לשנחאי. בכל המסעות - לא היה לישיבה איפה להיות ואיפה ללמוד, לא היה להם מקום לאכול... אך בשנחאי, הם מצאו בית מדרש ענק עם שש מאות מקומות, עם מקום לאכול ולישון, והסכימו לתת להם להיות שם.

מה ההרגשה הרגילה? איך אנחנו מבינים את זה?... שהיו יהודים מאד טובים ונחמדים. במקום להגיד להם תלכו למקום אחר, זה לא עסק שלנו... הם נתנו להם את הבנין בשמחה, ועשו "הכנסת אורחים". אבל כל מי שידוע, ומבין... ומח לו בקדקדו... יודע. למה בכלל הקב"ה נתן בלב לבנות כזה בנין ענק שאף אחד לא ישתמש בו?... הרבה הרבה שנים, הם היו משתמשים רק באיזה חדר קטן למטה, וכל הבנין הגדול נשאר שומם... [וגם זה בא ע"י חלום שהגיע לגביר שעשה ובנה. הוא היה בכלל מהודו]. למה? כי הקב"ה ידע שישבת מיר תבא. אז לא עשו להם "הכנסת אורחים" אלא בנו את זה בשבילם!!! זה עולם אחר... בנו את זה בשבילם...

מסופר על מרן רה"י זע"א, שאמר לו פעם מישהו שבא אליו, למה צריך כל כך הרבה ישיבות, וכל הראשי ישיבות נוסעים לאמריקה לאסוף כסף מהגבירים, ואין אף רגע של מנוחה... שיעשו כמה ישיבות של כמה אלפים, יבואו כל שנה כמה שונורים בודדים, וזהו!... הציע.

אמר לו הרה"י בכזו פשטות: ולמה צריך שיהיו כ"כ הרבה גבירים?... שיהיו כמה גבירים עשירים מאד, וכל השאר לימדו... אלא יש הרבה גבירים - בגלל שיש הרבה ישיבות. אם לא היו הרבה ישיבות - אז גם לא היו הרבה גבירים! הגביר חושב שיש לו כסף, והוא עושה טובה למישהו... בדיוק הפוך! בגלל שהישיבות צריכות - אז נתנו לך בשביל שגם אתה תזכה, תזכה לתת, ועוד נשאר לך... אם אתה באמת לא נותן - אמר הגאון ר' ישראל אליה וינטרויב - אתה גנב! לא נתנו לך בשביל שהכל יהיה שלך, ממש לא... זה גניבה! נתנו לך בשביל לתת.

וכעת - הלא נגיע לנפש הענין. לו יצוייר שהיו עושים משכן לפני שהיה ציווי על הכלים, אז המשכן בנוי ועומד מצד עצמו. עכשיו עשו כלים ואין להם איפה להיות, אז המשכן "עושה טובה" ומסכים להם להיכנס, שיהיה להם מקום... אסור שיהיה כזאת הוה אמינא!!! אתה נבנית בשבילי! בלעדי לא היית נבנה אף פעם... הרי כל החפצא של המשכן זה 'משכן העדות', להיות לצורך בנין בית המקדש. אז קודם כל משה מצווה על הכלים, וכעת בונים את המשכן בשביל שיהיה מקום לכלים ולהשראת השכינה!!

[ועוררנו לילקוט סוף ויקהל שמבואר שאדבא משה אמר לבצלאל עשה משכן, א"ל בצלאל למה הוא המשכן, א"ל להשרות שכינה בתוכו וללמד לישראל תורה, אמר בצלאל והיכן התורה נתונה א"ל משאנו עושים משכן נעשה ארון והוא התחיל בארון וע"י הביא הקרא דתן לחכם ויחכם עוד - ואמנם פליג הגמ', וכמו שציין המג"א בזית רענן, אכן הוא המפורש יותר כדברינו].

גוף האדם - משכן לשכינה

אנחנו יודעים שכל בן אדם נברא להיות "משכן לשכינה". וכמו שמביא האלשיך הקדוש, "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" - בתוכו לא נאמר אלא בתוכם, בתוכו של כל אחד ואחד. כל אדם צריך להיות משכן לשכינה. הנפש החיים כותב כל איבר ואיבר מכוון כנגד משהו אחר, והלב - כנגד קדש הקדשים. וממילא צריך לדאוג לא להכניס צלב ב היכל. ולכן צריך שתהיה

טהרת המחשבה, מחשבות טהורות ונקיות. "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם".

הגאון ר' מנחם צבי ברלין שליט"א אמר דבר מאד מעניין: כתוב בחז"ל, שבמתן תורה - פרחה נשמתן של ישראל. וכמו שכתוב (שמות כ, טז) "ואל ידבר עמנו אלוקים פן נמות". כאשר הקב"ה אמר את הדברות האלוניות נפשי יצאה בדברו - פרחה נשמתן. ואח"כ הקב"ה החייה אותם בטללי תחייה, וחזרו לחיות. הוא שאל, הרי ההנהגה היא שממעטין בנס, א"כ במקום לעשות שיהיה "פרחה נשמתן" ואח"כ תחיית המתים, שזה נס גדול מאד, מעל הטבע - שהקב"ה יעשה נס שהם יחזיקו מעמד, ונפשו לא תצא בדברו... וזה נס יותר קטן.

והסביר הגרמ"צ: לו יצוייר שאותו גוף שהיה קודם מתן תורה יהיה גם לאחר מתן תורה, אז הפשט הוא, שהגוף שלי לא תלוי במתן תורה. והראיה, שהוא היה קיים עוד לפני מתן תורה, רק הוסיפו לאותו גוף עוד דבר שנקרא תורה. מה עשה הקדוש ברוך הוא?... הגוף שהיה קודם מתן תורה - נגמר. כעת תקבלו גוף חדש, נשמה חדשה. אין יהודי בעולם שרגליו עמדו על הר סיני ונשארה בו הנשמה שהיתה בו קודם מתן תורה. יהודי נברא מתוך התורה להיות "משכן העדות".

דהיינו, לפני שה' נתן את התורה - יכלתי להיות משכן העדות, כיון שאין תורה! אך ברגע שבאה התורה, והקב"ה נתן לנו את התורה, אז מיד בראו גם את היהודי מחדש - בשביל שהוא יהיה משכן העדות! כי זהו התפקיד של כל יהודי, להכיל בתוכו שכונה. וכמו שכותב האלשיך, בתוכו של כל אחד ואחד! ולכן, כותב השערי תשובה (ש"א אות י') "ואחרי אשר בעבור זאת נבראתי ויהי בי היפך מזה, למה לי חיים?!"

אדם יחשוב קצת: בראו אותי בשביל תכלית מסויימת, איפה אני עומד בזה?... פעם אמר יהודי למרן הרה"י ר' גרשון אדלשטיין שליט"א שאין לו כ"כ אפשרות ללמוד מוסר. אמר לו ר' גרשון, תחזור כל יום על פרק א' של מסילת ישרים. עיקר המוסר מונח בפרק א' של מסילת ישרים. תדע בשביל מה נבראת, בשביל מה אתה קיים, מה רוצים ממך, ומהי התכלית של הבריאה [וע"י במסילת ישרים עם ביאורו של מרן המשגיח רבי דן סגל שליט"א בפ"א הערה י"ד מה שהביא מעשה נפלא בענין זה]. אבל צריך להתחיל לשאול, מה אני? למה באתי לעולם?... וכך לראות איך צועדים הלאה.

בנין שנבנה בקדושה - מחזיק מעמד

הרבה באים ושואלים, אני מנסה, ונכשל, ושוב מנסה ויורד. אנחנו באמת רוצים לדעת, איך אני בונה בנין שיחזיק מעמד להרבה זמן?... מספר ר' שמשון פינקוס; שכשהוא היה בחור באמריקה ולמד בישיבת 'בית התלמוד' היה מושג של "נדידת עמים". פתאום באים למקום מסויים הרבה כושים בהמוניהם, ואז תושבי המקום - בורחים. הראשונים שבורחים זה היהודים החרדים, כי להם הכי קל לעשות צרות... ואז הרבה בתי כנסיות, במקרה הטוב - זה מגיע לרפורמים, ובמקרה הגרוע - זה הופך לכנסייה. ישיבת 'בית התלמוד' באמריקה היתה מפא"י עולם התורה שם, כאשר כהנו שם הג"ר לייב מאלין, הג"ר שמואל חרקובר, הג"ר חיים ויסוקר, הג"ר בנימין צייברגר ועוד ועוד, גדולי עולם של מיר! זצ"ל.

אז ר' שמשון פינקוס, שהיה בעל רגש גדול, ניגש לר' בנימין בזעזוע ואמר לו, אני לא מסוגל לחשוב על זה... איפה שאנחנו למדנו, במקום שאנחנו דיברנו על הרשבי"א לילות שלמים... שמה יהיה מנזר?... שמה יהיו רפורמים?... איך זה יכול להיות?!

אז הוא הביא לו את דברי הספורנו בתחילת הפרשה אלה פקודי המשכן, כל אחד מחלקי המשכן הכתובים למעלה - הם אותם הפקודים וכו', וכ"א היה ראוי להיקרא בשמו הפרטי וכו', ולזה לא נפסדו כמשי"כ בגמ' (יומא יב, א) שמא תאמר אבד סברם ובטל סכוין? תלמוד לומר עצי שיטים עומדים, שעומדים לעולם ולעולמי עולמים.

דהיינו המשכן לא נפל ביד אויבי ישראל כמו שקרה למקדש שלמה וכליו, שנפל ביד נבזראדן.

ואח"כ כותב הספורנו: סיפר מעלות זה המשכן שבשבילם היה ראוי להיות נצחי ושלא ליפול ביד אויבים. א. שהיה משכן עדות - שבו לוחות העדות. ב. אשר פקד ע"פ משה. ג. שעבודת הלוויים היתה ביד איתמר (וכן כל משמרת חלקי המשכן) ד. ובצלאל בן אורי וכו' למטה יהודה - עשה. שהיו ראשי אומני מלאכת המשכן וכליו מיוחסים וצדיקים שבדור, ובכן שרתה שכינה במעשה ידיהם, ונפל ביד אויבים. אבל מקדש שלמה - שהיו עושי המלאכה בו מצור אע"פ ששרתה בו שכינה אך נפסדו חלקיו, והיו צריכים לחזק את בדי הבית ובסוף הכל נחרב ונפל ביד האויב. ובית שני - שבכלל לא היה בו אפי' תנאי אחד מהאמור - ונעשה רק ע"פ כורש ולא היו שם בני לוי, אלא כל המתעסקים בבנינו היו צידונים וצורים, לכן הוא נפל לגמרי ביד האויב.

או אז, אמר לו ר' בנימין לר' שמשון - תדע לך! כמה שבונים יותר בקדושה ויותר בטהרה - ככה זה מחזיק מעמד הרבה יותר! הבנאים הראשונים שבנו את בית הכנסת - ככה ברוך מה הם היו. אבל ידוע שבאותו הדור היו הרבה מהם מחללי שבת. כי היה מאד קשה שם בפרנסה למי שרצה אז לשמור שבת. וממילא כשהם בנו "בית מדרש" - זה לא היה 'לשמה' האמיתית, וסופו לעלות בגורל המנזרים והרפורמים... אם אתה רוצה דבר שיחזיק מעמד, צריך שזה יהיה כמה שיותר להשקיע בבניה שיהיה בקדושה ובטהרה, לעשות דברים לשם פעלם על פי ה'.

גם מרן הרה"י זיע"א מדבר על זה הרבה, שהוא מביא מהגר"א באבן שלמה שכתוב בגמרא (ב"מ פה, ב וכתובות קג, ב) א"ר חייא, אני עושה שלא תשתכח תורה מישראל, איך?... אני מביא כותנה, זורע אותה, ואח"כ אני קולע מזה מצודות, ואני צד בהם צביים, מאכיל את בשרם ליתומים, מתקן קלפים מן העורות שלהם, ואני עולה לעיר שאין בה מלמד תינוקות ומלמד ה' תינוקות חמשה חומשי תורה, ועוד ו' תינוקות ששה סדרי משנה, ואומר לכ"א ללמד את חבירו. (והיינו דאמר רבי כמה גדולים מעשי חייא!).

וקשה: למה הוא נצרך לכל ההשקעה שלפני, כבר מזרעית הכותנה?

אומר הגר"א, כמה שעושים יותר לשם שמים - ככה לא תשתכח תורה מישראל. לא הכוונה שהתורה תישאר לימים ספורים... זה נקרא לשכות. לא תשתכח תורה - הכוונה שהיא נשארת הרבה יותר. ולמה? כי עושים את זה יותר לשם שמים. (ועיי"ש באורך).

הגאון ר' אליעזר יהודה פינקל אמר למה ישיבת מיר בירושלים כל כך הצליחה?... בגלל שהבנאים של מיר בתקופה ההיא - היו תלמידי חכמים ויראי שמים, (הם עבדו לפרנסתם כי לא היה מה לאכול בארץ) א' מהם אף עבר לכהן במשרה תורנית - בישיבה. וכשהם היו בונים, הם היו מתוככים יחד בלימוד, היו מתעופפים שם - בינות למלט ולאבנים - קושיות על הרשב"א ותירוצים על הרמב"ם - - - הם דברו בלימוד והיו יהודים שמורים המדקדקים במצוות, אז זה חייב להצליח!

אומרים בשם הגאון מוילנא ובשם רבי חיים מצאנז, שאם היו בונים בית כנסת שכל כולו לשם שמים, לא היתה שורה מחשבה זהה בתפילה. כמה שיהודי בונה את היסודות יותר בקדושה - הבנין קיים יותר.

וזה מש"כ התו' בחגיגה בשם הירושלמי על אלישע - אחר, למה הוא יצא לתרבות רעה? כי אבא שלו הכניס אותו לתורה עם כוונת של כבוד ולא לשי"ש, וממילא זה לא החזיק מעמד.

אך כאשר הבנין נבנה יותר בטהרה ויותר לשם שמים - כך זה מחזיק יותר מעמד.

הבני תורה מנהלים את המלחמה!

יש היום מלחמה, מלחמה נוראה, לא צריכים להיכנס לזה, אך מהו התפקיד של בן תורה? ידוע שכתוב בתרגום על המילים 'בחרבי ובקשתני' - 'בצלותי ובבעותי'. בתפילה ובקשה, זה החרב שלנו, רוממות קל בגרונו חרב פיפיות - בידם - לעשות נקמה בגוים.

הגמרא אומרת (עבודה זרה, ב) לעתיד לבא מביא הקב"ה ספר תורה ומניחו בחיקו ואומר מי שעסק בתורה - יבא ויטול שכרו. מיד מתקבצין ובאין כל עובדי כוכבים בערבוביא וכו' ואומר הקב"ה (למלכות רומי) במה עסקתם? אומרים לפניו, רבשי"ע הרבה שווקים תיקננו, הרבה מרחצאות עשינו, וכסף וזהב הרבינו בעולם, והכל בשביל ישראל שיעסקו בתורה. והקב"ה אומר להם, שוטים שבעולם, כל מה שעשיתם - לצורך עצמכם עשיתם וכו'.

שואל הרב מבריסק בתחילת בראשית, וכי הם באמת כאלו שוטים?!... הרי הם יודעים את האמת... וגם הקב"ה לא אומר להם שהם דוברים שקר רק לא התכוונו לזה. ומסביר: לעתיד לבא יתברר שכל מה שהיה בעולם - הכל היה למען התורה ולומדיה. אין שום דבר בעולם שהוא לא בשביל תורה. אנחנו לא מבינים את הכל... אבל זה ברור. כל מה שיש בעולם זה בשביל תורה.

ואנחנו אוהבים לספר שר' ברוך בער אמר פעם שיש לו קושיא על הרב מבריסק. איך זה יכול להיות שכל מה שיש בעולם זה בשביל תורה הרי יש כל כך הרבה כבישים ברוסיה, ובואלוזין - שזה מרכז התורה - אין כביש?... הדרך לוואלוזין מאד קשה, אז איך זה ייתכן שהכל בשביל תורה?... ואח"כ התיישב לו הענין, הוא אמר כך: בעצם, מי שבא ללמוד בישיבה בואלוזין - הוא רץ... ובין אם יהיה כביש ובין אם יהיו ביצות - הוא ירוץ... אבל לפעמים מתגעגעים הביתה, (בעבר היו חוזרים לבית רק לעתים רחוקות מאד מאד) אז אם יהיה כביש סלול ליד הישיבה, אז זה ממש קל... נעלה על העגלה ונסע הביתה. אבל... אם צריך ללכת בתוך ביצות ולהיטלטל בדרכים - נו... אז כבר נשאר בישיבה... אז גם מה שאין כביש בדרך לוואלוזין זה בשביל תורה!!! כך אמר ר' ברוך בער. הכל זה בשביל תורה, אין משהו בעולם שאינו בשביל תורה.

אבל כתוב שם בגמ' עוד דבר: כשבאו מלכות פרס הם אמרו, הרבה גשרים גשרנו, הרבה כרכים כבשנו, **הרבה מלחמות עשינו**, וכולם לא עשינו אלא בשביל ישראל - כדי שיתעסקו בתורה. מה שייך לעשות מלחמות בשביל התורה? בא נגיד שהם הלכו למלחמה נגד הנאצים ואויבי ישראל. זה ודאי בשביל התורה, בלי שום ספק.

מה אומר להם הקדוש ברוך הוא? ומלחמות - **אני עשיתי!** לא שאתם עשיתם ולא התכוונתם לזה... אתם בובות בעלמא! אך את המלחמות - אני עשיתי לבד והרבה יותר משאר הדברים, שנא' ה' איש מלחמה. וממילא אם את כל המלחמות הקב"ה עושה וכולם רק בובות, אז בכלל לא שייך פה מהלך שכלי. אז מה טעם בכלל להתענין מה קרה ומה עתיד לקרות, אתה רוצה לדעת איך הובנה תשחק מחר, הלא כמו היום או לא?... תלוי בזה שעומד מאחוריה ומכוון אותה.

אני עשיתי. וחז"ל אומרים לנו ש-אני עשיתי אז זה עם התורה והתפילה שלנו. אנחנו עושים מלחמה בגויים! ע"י רוממות קל בגרונו יש חרב פיפיות לעשות נקמה בגוים.

ולכן אנחנו צריכים לדעת שהאחריות היום רובצת עלינו! כמה שיותר עמל התורה ותפילה בכוונה. זה לא רק כמו שאנחנו חושבים שלשאת בעול - זה להשתתף בצער שלהם... זה גם דבר גדול מאד. מסופר על החפץ חיים, שכאשר

פרצה שריפה בראדין, והרבה אנשים אבדו קורת גג, הוא לא ישן בבית, וכן הגר"ח מבריסק כשפרצה שריפה בבריסק, הם ישנו ב'היכנסת אורחים', בשביל לחוש בצער השני.

אבל זה לא רק זה...

אנחנו מנהלים מלחמה! אם יש מצביא שאמור לעבוד במלחמה והוא לא מגיע, הוא לא סתם עריק! כל המלחמה מפסידה בגללו... כל בן תורה, הוא לא י"עוד חיילי... הוא רמטכ"ל!!! הוא מנהל את המלחמה! הרי ומלחמות אני עשיתי זה לפי המצב בבית מדרש.

בנחו של היחיד להחזיק את הרבים

כתוב ויבאו את המשכן אל משה (לט, לג) מביא רש"י ממדרש רבי תנחומא, שעם ישראל רצו להקים את המשכן ולא יכלו. ולמה? "לפי שלא עשה משה שום מלאכה במשכן הניח לו הקדוש ברוך הוא - הקמתו. שלא היה יכול להקימו שום אדם מחמת כובד הקרשים. שאין כח לאדם לזקוף, ומשה העמידו. אמר משה לפני הקב"ה: איך אפשר הקמתו על ידי אדם?... אמר לו, עסוק אותה בידך, נראה כמקימו והוא נזקף וקם מאילו. וזהו שנאמר הוקם המשכן, הוקם מאליו."

כל עם ישראל רואים איך משה רבינו משחק עם הידיים, והקרשים נזקפים וקמים לבד. מה הפשט בזה, איך זה נקרא שיש לו חלק בזה?

אלא הקב"ה רצה להראות שכל המשכן הוא בזכות משה רבינו, אם אין משה רבינו - אין משכן! אני רוצה שכולכם תראו, כולם תרמו כסף, הכינו הכל, תרמו... אבל אם אין משה רבינו - אין כלום. כי משה רבינו הוא הבנאי האמיתי, והכל רק בזכותו.

ידועה הגמרא (בב"מ פה, ב וכתובות קג, ב) שהיה ויכוח בין רבי חייא לרבי חנינא. רבי חייא אמר לר' חנינא, בהדי דידי קא מינצת?! (אייתי אתה מתוכח?!) אני עושה שלא תשתכח תורה מישראל! (וכמו שכבר הבאנו לעיל באריכות איך הוא עשה את זה...) אמר לו רבי חנינא, בהדי דידי קא מינצת?! אילו התורה היתה משתכחת - הייתי מחזיר אותה בפלפול.

נשאלת השאלה: הרי סוף כל סוף מי הוא זה שעשה שהתורה לא תשתכח?... ר' חייא! אז מה הטענה של ר' חנינא... זה כמו שהרב מפוניבז' יגיד לרב אחר - תראה מה שבנית! את כל ישיבת פוניבז'!!! אז הרב ההוא יגיד לו, מה החכמה... אם אתה לא היית בונה, אז אני הייתי בונה... אבל סוף כל סוף אתה לא בנית! אז מה רבי חנינא אומר, הייתי יכול להחזיר אותה, סוף סוף רבי חייא הוא זה שעבד והצליח!

והסביר בזה רבינו המשגיח ר' מאיר חדש, וכ"ה בשיחות מוסר להג"ר חיים שמואלביץ, רבי חנינא אומר לו לרבי חייא, הכל נכון. אתה עשית שלא תשתכח תורה. אבל אתה יודע למה הצלחת?... כי בפנית בית המדרש ישב אברך בשם רבי חנינא ולמד תורה בעמל ויגיעה, עד שהוא הגיע לכזו דרגה גבוהה שאם התורה היתה משתכחת הוא היה יכול להחזיר אותה בפלפול!!! כשיש כזה כח התורה של רבי חנינא, או אז רבי חייא יכול להצליח! זה ה"בחרבי ובקשתני". זהו הכח לניצחון באויבים.

וממילא - - -

ונספר עוד, שלמדנו פעם בכולל ברמת השרון. והגאון ר' יעקב אדלשטיין זצ"ל, לא היה עוד כ"כ מפורסם, ולא היה לו כסף... אז הוא שילם לאברכים מהמשכורת של הרבנית. לאברכים - כמעט ולא היה קשר עם בית הכנסת! הם בקושי נפגשו עם אנשי המקום, זה לא כ"כ הסתדר עם השעות... בחורף קצת יותר נפגשו, בקיץ פחות.

שאלתי פעם את הג"ר יעקב, בשביל מה אתם צריכים את זה?... הרי האברכים כמעט לא מדברים עם הבעלי בתים, ולכם - אין הרבה כסף לשלם, רק מהמשכורת של הרבנית... [הוא אמר לאשתו שהוא משקיע את זה במקום טוב... עד שנצטרך לחתן. אח"כ כשהם היו צריכים לחתן - היא חיפשה את ההשקעות... אבל הוא השקיע במקום טוב, לכולי עלמא וגם קבל שדוכים טובים!]

הוא אמר לי, כך קיבלתי ממרן החזון אי"ש. הרי רמת השרון היה מקום מאד שמאלני, (כמו היום בצפון ת"א) אתה רוצה להפוך את זה? - קח עשרה אברכים שיכנסו לבית מדרש וילמדו בהתמדה, האש של הבית מדרש תפרוץ החוצה וכל רמת השרון תשתנה. ובאמת היא השתנתה הרבה!!! תורה - משפיעה על כל הבריאה. וזה מה שהקב"ה רצה להראות עם משה רבינו. משה בנה את המשכן, וכן ר' חנינא בנה, ומכח תורתו לא נשתכחה תורה מישראל.

ידוע, שהמשגיח הגאון ר' שלמה וולבה זצ"ל, מאוד אהז מהג"ר ירוחם, ומהדרך שלו.

מסופר, שבאחת הפעמים, הוא התחיל לדבר בהתלהבות על מיר, על ר' ירוחם, ועל גדולי תלמידיו... צריך לדעת שגדולי התלמידים של ר' ירוחם כל אחד היה אדם גדול בזכות עצמו, והם עמדו לפניו כעבדא קמיה מריה, הג"ר יונה מינסקי ור' מיכל פינטיין, ור' לייב מאלין, וכל גדולי מיר אחד אחרי השני, כולם העריצו את ר' ירוחם עד למאד! (והחבר וולבה, הוא הרי חיבר ספר עליו, "אדם ביקר"! וכך הרב וולבה התלהב מאד והפליג בשבחו.

אחרי זה, שאל אותו אחד הבחורים: שייך היום להחזיר את המצב כמו שהיה אז?... אמר לו הרב וולבה, ודאי שלא, למה? כי באותו הדור היה את ר' ברוך בער! הקדושה של ר' ברוך בער השפיעה - שר' ירוחם יכל להצליח!!! כך אמר א' מגדולי תלמידיו של ר' ירוחם (!!!)

וכך זה בהרבה מקומות תורה שצמחו והיו לתפארה בזכות אדם אחד.

מספיק הכשרון הכי גדול צריך שכל אלוהים --- תורת ד' - ואיך זוכים? על ידי שאתה דבוק בתורה. התורה אוהבת את מי שאוהב רק אותה! כאשר מתחילים עם דברים נוספים - מפסידים.

יסודות הבנין עם דמעות

יהודי צריך להיות משכן לשכינה וזה על ידי שלא מכניסים לראש דברים אחרים, הלב, שהוא כנגד קדש הקדשים (כמשי"כ הנפה"ח) אותו לב שמבקשים ותן בלבנו להבין אותו לב שצריך להבין את סברות התורה, אתה מכניס בו דברים אחרים!... תורה זה רק תורה! ואיך בונים משכן? ע"י התמדה בתורה, ותפילה. להרחק כמה שיותר ויותר מהשקפת והנהגת הרחוב.

היום הישיבות זה בית מקדש מעט. ובחזתם סופר בס' תורת משה - פי ויקהל עה"פ והמלאכה היתה דים וכו' והותר (לו - ז) מזכיר את דברי המד"ר (פקודי נא, ב) שבפסוק כי "והותר" - שנשאר, ושאל משה להקב"ה מה נעשה עם המותר וענה לו משכן לעדות, ומפרש שם שהכוונה היא בתי מדרש. כי שניהם הם הם המשרים שכינה בישראל ומהים משכן לעדות, וזה אך ורק כשנעשה ככל אשר אתה מראה - וכבר כתב הגר"ל מאלין זצ"ל שכמו שבביהמ"ק "הכל בכתב מאת ד' עלי השכיל" ואסור לשנות כי הוא זה. כך הבית מדרש הישיבה כמו שקבלנו מהגר"ח וואלוז'ין שהוא קבל מהגר"א, והכל בקדושה וטהרה ולבלי רחוב, אשר זה מסכן כל קיומה כמו שהבאנו את הספורנו לעיל. אני רוצה לומר לכם עוד דבר: (לא בטוח שכולם יבינו). יש דבר נוסף של השראת השכינה: להקים בית בישראל. איש ואשה שזכו - שכינה שריה ביניהם.

בעבר, תמיד ידעו שהרגעים הכי מרטיטים זה הרגעים שלפני החופה! אצל החסידים היו מביאים אדם שיגרום שכולם יתרגשו ויבכו... כוכים לקב"ה! מה עשה היצר הרע?... דבר ראשון יש צלם, הוא מכתב לך איך לעמוד, ומה לעשות... ולבכות: מאן דכר שמיה... חתן לא בוכה, חתן מחיך!... ותמונות עם הדודים והחברים...

אבל את עיקר העיקרים - שוכחים. תפילה! תפילה!!! אתה מקים משכן! תנצל... בסדר... אנחנו לא נגד זה, תעשה את מה שצריך, אבל שלא יהיה העיקר חסר הספר!!! הזורעים בדמעה - ברינה יקצורו!!! כשבנו את ישיבת וואלוז'ין הגי"ר חיים הוריד דמעות! פעם מישוה שאל את ר' יצחק מוולוז'ין, אני גם בניתי ישיבה, למה לא הצלחתי כמו אבא שלך?... אמר לו ר' איצלה, מה עגיתם בפתחת הישיבה? אמר לו, עשינו מסיבה גדולה... והבאנו הרבה רבנים, כראוי לכבוד התורה!... אמא לו ר' איצלה, זה ההבדל. אבא בכה!!!

כשבנו את ישיבת פונביז' הרב מפונביז' יחד עם החזן אי"ש, עמדו ובכו!! והזורעים בדמעה - ברימה יקצורו! אסור לנו להכניס דברים מהרחוב. דברים של רחוב הם מכלים את כל העדינות של הבן תורה!

ובכלל... הרבה דברים יקחנו מהרחוב, קודם כל, עצם זה שביטלו את המנהג של דרשות בחתונה, בגמי כתוב (ברכות ו, ב) אגרא דבי הלולא - מילי! עיקר השכר על הנשואין הוא מהדברי תורה שמדברים שם. כשאנחנו התחתנו - היו אומרים דרשות בחתונה, אך היום --- מאן דכר שמיה...

דבר נוסף: פעם ישבתי בחתונה בסמוך להמשגיח הגי"ר אורי ויסבלום שליט"א, ואני רואה שהוא נע על מקומו בחוסר נוחות... הוא לא מרבה לדבר, הוא שמע את התזמורת (כמו שעושים היום) ואז הוא שאל אותי (בכזו תמימות) תגיד לי, אתה חושב באמת שככה שרו הלויים בבית המקדש?!... אמרתי לו, נכון. אבל פה זה חתונה. וזה מה שמשמח היום חתן וכלה... והשיב, על דא קא בכינא! על דא קא בכינא.

היום - כל מי שמרבה להרעיש - הרי זה משובח... איפה הרגש?... איפה הלב?... איפה הנשמה?... איפה שירת הלויים?... אתה מקים בית!...

בואו נחזור לבית מדרש. בטהרתו וקדושות שלא יעניין אותנו בעולם שום דבר חוץ מדף גמרא.

כשהולכים לבנות ישיבה - אין זיק רחוב, אין עיתון, אין פלאפון, אין נייעס, מה זה שייך לבן תורה? הרי התורה אוהבת את מי שאוהב רק אותה!!! איך אפשר לגדול אם התורה לא אוהבת אותו.

ונחזור למלחמה. המלחמה היא בידניו, אנחנו מנהלים אותה! כל כמה שנשמע ונתענין פחות ונהיה יותר עם הדף גמרא - כך המלחמה תתנהל בצורה שיהיה ליהודים יותר טוב.

הכל תלוי בידניו. יש לנו את היות דאבני רובא, ויש לנו את כל מה שהתורה מעניקה, את המתקנת של תורה, ואת אהבת התורה, אז גם המלחמה תצליח, וכבר יהיה למשה רבינו בשביל מה לבא ולגאול, זה עם שעוסקים בתורה! ואז נזכה באמת לראות ביצועתן של ישראל. אמן.

ואף אנו נענה ונאמר: רואים אחד מהפלאים שלא מובנים - - - איך שכל מוסדות הישיבה של 'ארחות תורה' צומחים ופורחים!!! זו רשת ענקית של אלפי לומדים, ואת הכל מחזיק רק בן אדם אחד!... לא ברור איך, ולא יודעים מה, אבל איך זה צמח?... בזכות מרן הרה"י זיע"א, וזה הכל!

בא' מן הישיבות, קראו לאחד שיבא לכהן כראש ישיבה. הוא חשש, והלך למרן הרה"י ר' גרשון שליט"א ושטח לפניו את הצעדים שלו, זה דבר חדש... מי יודע אם זה יצליח או לא? מי אמר שזה טוב בשבילי?... אמר לו ר' גרשון: כל מקום של הרה"י ר' אהרן לייב - הצליח! בישיבות שלו - שום דבר אינו טבעי! כאשר יש אדם גדול שעושה לשם שמים, ומתכוון לשם שמים, והוא מתפלל - אז יש סייעתא דשמיא וזה מצליח. משה רבינו - עשה עם הידיים והמשכן קם. הרה"י - לא יודע אפיו אם הוא עשה עם הידיים... אך הוא ישב ולמד והתפלל, ובזכותו הכל קם.

וממילא - גם אנחנו מלמדים את המלחמה! הכל תלוי בבית מדרש. אם ילמדו טוב - יהיה טוב ליהודים בכל מקום, ואם לא - זו סכנת חיים!!!

להתנתק ולהיבדל מהרחוב!

כתוב ויעש בצלאל את הארון (לו, א) וברש"י, "לפי שנתן נפשו על המלאכה יותר משאר חכמים - נקראת על שמו". הרי בצלאל בנה את כל הכלים, מה נתייחד דוקא בארון?... מסירות נפש.

אומר הגי"ר שמואל בירנבוים: ארון זה תורה, ותורה זה לא הולך בלי מסירות נפש.

ברמב"ם כתוב (בהלכות ת"ת ג, יב) אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו ומצער את גופו תמיד, תורה זה אחרת, ואף הארון התורה זה אחרת, צריך מסירות נפש.

ר' ברוך בער היה אומר [ע"י בהקדמה של חיי ר' ראובן גרוזובסקי, כתובות] התורה אוהבת את מי שאוהב רק אותה!!!

התפרסם כעת מאמר ב"לב שומע" של ראיון עם הגי"ר חיים פרץ ברמן שליט"א. והוא מספר שם שהוא למד בישיבת פוניבז' הקטנה, ופעם אמר לו הרה"י מרן הגי"ר מיכל יהודא זצ"ל, חיים, בא נעשה עיסקה... אני מוכן להבטיח לך משהו, בתנאי שגם אתה תבטיח לי. מה העיסקה? שאל, אומר לו הגרמ"י, אתה תבטיח לי שלא תסתכל בעתון חילוני כל החיים שלך, ואני אבטיח לך שתצליח בלימוד! הם עשו את העיסקה, וב"ה רואים שהוא הצליח!...

אנחנו צריכים לדעת: עיתון חילוני בזמנו זה כמו רוב העיתונים הדתיים של היום... בפרט אלו שמחלקים בחינם, [אסיפה במגן - מגן שווא... כ"ש חולי במגן] זה לא שווה את זה. פ"א הייתי באסיפה ודברתי כנגד אלו, והיה שם [ולא ידעתי] אי מהעורכים של א' מהם, ובאו אליו ואמרו לו תראה מה הוא מדבר על העתון שלכם, וענה להם הוא עוד לא יודע כמה הוא צודק.

עיקר הבעיה הוא להכניס השקפה של רחוב. הגי"ר ישראל אליה וינטרויב זצ"ל אמר לי, שאת ההרגשות הכי עדינות של בן תורה מאבדים ע"י כמה דקות של קריאה בעיתון, כאשר יושבים בבית מדרש - אין עוד מלבדו! בן תורה יודע שיש בורא עולם ודף גמרא. זהו!

אם פתאום מסתקרנים והראש נפתח לעוד דברים --- כבר ראינו הרבה, שהחליטו לקרא רק את העמוד הראשון וזה נגרה... פתח בכד וסיים בחבית, והזמן הולך לאיבוד. מה זה מוסיף לך?!!... מה יתן לך ומה יוסיף לך לשון רמיה?... הכל הולך על כלום! ובינתיים אתה קולט ומכניס לראש וללב השקפה של רחוב, וזה כוחי ועוצם ידי.

להכניס רחוב לבית מדרש - זה הדבר הכי נורא שיש! פעם שמע הגאון רבי שמעון שקופ שבחור הכניס עיתון לישיבה, אז הוא עמד וצעק, כתוב אצל לבן שאמר ליעקב "ועתה הלוך הלכת כי נכסף נכספת לבית אביך, למה גנבת את אלוהי... אתה כל הזמן מדבר שאני לבן הרשע, ואני רמאי ושקרן, אבל אבא שלך --- יצחק אבינו, אה!... איזה קדוש וטהור. נו... אז למה גנבת את אלוהי?... פתאום הם טובים לך?!!... למה לגנוב מהרחוב?... כך זעק ר' שמעון מנהמת לבו.

הגי"ר קמיל מביא מתשובות הרא"ש (סימן נ"ה, ט) מי שלומד חכמות חיצוניות - לא יוכל לעולם להבין סברות של תורה עד הסוף!!! תורה היא תורת ה'.

רבי עקיבא איגר, כותב לפעמים בתשובות שלו, וה' יאיר את עיני העוורות. זה לא סתם ענווה... הוא באמת הרגיש כך! בשביל לזכות לעומק של תורה לא

לע"נ

נאזים בן לולו ז"ל

נלבי"ע ו' אדר

תנצב"ה

לע"נ

הרב יוסף חיים זצ"ל

בן הגי"ר יצחק בן שושן שיבדלחט"א

נלבי"ע ל' אדר א' תשפ"ב

תנצב"ה

ניתן לשמוע את השיחה ביום שלישי בערב ולאחמ"כ בשידור חוזר בקו השיחות שמספרו 074-740-3629

ע"מ שנוכל להמשיך בהפצת תורתו של מורינו המשגיח שליט"א, אנו זקוקים לעזרת הציבור

לתרומות והנצחות: 054-843-6282

לקבלת הגיליון במייל: 4166058@gmail.com